

I den virtuelle verden kan man finde seriøs litteraturformidling i en coronatid

Foredrag, forfattermøder og litteraturfestivaler er aflyst. Men i det store digitale univers er der stadig masser af seriøs litteraturformidling at finde. Kristeligt Dagblad guider til fire alternative steder, hvor litteraturen lever

AF STINA ØRREGAARD ANDERSEN
anderesen@k.dk

Instagram

På overfladen virker Instagram måske bare som endnu et socialt medie, hvor man kan dele billeder fra sit liv og sin verden med dem, der følger en. Men under overfladen er Instagram meget mere – blandt andet også en platform for seriøs litteraturformidling.

På Instagram kan man følge både danske og udenlandske forfattere som blandt andre Olga Ravn, Dy Plambeck og Ocean Vuong, der fortæller om deres liv og arbejde med bøger, ligesom man kan følge forlag, biblioteker, boghandlere, antikvarier, bogbloggere og -anmeldere og på den måde komme tæt på litteraturen.

Og ikke nok med, at man kan følge bogelskere og deres ord om litteratur og derigennem få inspiration til sin egen læsning, man kan også selv byde ind med sine egne læseoplevelser og -overvejelser, og på den måde bliver Instagram scene for en vægtig litteraturdebat og -samtale. Hvis man i en tid, hvor fysiske bog- og forfatterarrangementer er aflyst, vil have litteraturen ind i sin dagligdag – i et andet format end trykte sider i en bog – er Instagram altså et oplagt sted at søge hen.

For at kunne følge med skal man først og fremmest downloade app'en Instagram på sin smartphone og derefter oprette en profil på det sociale medie. Man behøver dog ikke selv at lægge billeder op, men kan nøjes med at følge andre profiler, for eksempel forlagsprofilerne forlaget gyldendal, gutkind_forlag og forlaget gronningen. Man kan også følge forfatterprofiler som leonora christinaskov, olgaravn, caspareric, dyp-lambeck, ocean_vuong og chimamanda_adichie eller bogblogger eller -anmeldere som bookielise, bookmeupscotty, bookwormscloset, litfix, bogprofeten og katherinediez.

Det er også muligt at følge biblioteksprofiler som herlev_bibliotek, hovedbiblioteket og skivebibliotek, der alle på Instagram har gjort sig bemærket for deres kreative måde at formidle litteratur på.

Ud over at følge udvalgte profiler inden for litteraturens verden kan man på Instagram også gå på opdagelse ved at følge hashtags som #litteratur, #bøger, #bøgerduvildemedeandere. Hvis man selv er i gang med at læse en bog, kan man også bruge hashtags til at finde frem til, hvad andre mon skriver om samme bog. Hvis man for eksempel søger på #sallyrooney, kommer der omkring 43.000 opslag op, hvor Instagram-brugere deler deres tanker om den irske forfatter Sally Rooney og hendes bøger "Normale mennesker" og "Samtaler med venner".

Youtube

Videomediet Youtube er særligt populært blandt børn og unge, men der er faktisk også masser af seriøst indhold for ældre målgrupper at finde på Youtube – også solidt indhold med litteraturen i centrum.

Her kan man for eksempel finde flot udførte videoer, der som et foredrag fortæller om for eksempel den irske forfatter Samuel Beckett, den russiske forfatter Fjodor Dostojevskij og engelske Jane Austen. Det er Youtube-kanalen The School of Life, der blandt andet har lagt videoer op om de tre nævnte forfattere, og videoen om Dostojevskij er blevet set mere end to millioner gange.

Men der er også danskproduceret indhold at finde på Youtube. Kunstmuseet Louisiana i Humlebæk har sin egen kanal på Youtube, Louisiana Channel, hvorunder man blandt andet kan finde interviews med danske forfattere som Peter Høeg, Henrik Nordbrandt, Helle Helle, og Suzanne Brøgger og interview med grønlandske Niviaq Korneliusen, canadiske Rachel Cusk, franske Michel Houellebecq og norske Karl Ove Knausgård.

Litteratur i den virtuelle verden

► Instagram

Er et socialt medie, hvor brugere deler billeder og tekst med hinanden, for eksempel et billede af en bog sammen med en kort vurdering af bogen. 40 procent af danskerne har en Instagram-profil.

► Youtube

Er en video-delingsplatform, hvor der blandt andet deles videoer om og med forfattere. Omkring 37 procent af danskerne har en profil på Youtube, men hele 81 procent af danskerne bruger Youtube.

► Facebook

Er et socialt medie, hvor man blandt andet kan finde grupper og begivenheder, som er målrettet bogelskere. 77 procent af danskerne har en Facebook-profil.

► Podcasts

Er ligesom en radioudsendelse en lydoplevelse. Til forskel fra en udsendelse, der kun sendes i radioen, kan en podcast høres når som helst og kan hentes via en podcast-app. Omkring 24 procent af den danske befolkning lytter ugentligt til podcasts.

KILDER: SLOTS- OG KULTURSTYRELSENS RAPPORT "SOCIALE MEDIER 2020" OG DR MEDIEFORSKNING FOR 2019

ILLUSTRATION: RASMUS JUUL

Hvis der er nogle forfattere, man særligt interesserer sig for, kan man i Youtubes store database nærmest med garanti finde interviews, foredrag, debatter eller lignende, som omhandler forfatteren.

Hvis man for eksempel søger på den canadiske forfatter Margaret Atwood, dukker der blandt andet en optagelse fra en debat, som CPH:DOX arrangerede og optog sidste år, op. Under overskriften "Har Margaret Atwood skabt en ny genre af dystopi-litteratur?" debatterer de danske forfattere Ursula Andkjær Olsen, Siri Ranve Hjelm og Dennis Gade Kofod Margaret Atwoods litteratur og dystopienes potentiale i lyrik og tegneserier. Andre videoer, der dukker op, når man søger på den canadiske forfatter, er nye og også flere årtier gamle videointerviews, hvor Margaret Atwood blandt andet taler om feminisme og uddeler skrivetips.

Podcasts

Med et par høretelefoner i ørerne kan man lytte til litteraturformidling hvor som helst og når som helst – på gæturen, under opvasken eller under transport. For den voksende podcast-himmel byder på flere relevante podcasts om litteratur.

I diverse podcasts-app'er kan man for eksempel finde programmet "Skønlitteratur på P1", der ikke bare er en podcast, men også en DR-radioudsendelse, hvor vært Nanna Mogensen uge efter uge sammen med programmets skiftende gæster taler om tidens litteratur og litterære tendenser.

En anden DR-podcast med litteraturen i

centrum er podcasten "Klassikere genfortalt", hvor en række store romanværker genfortæles af danske forfattere, der har et særligt forhold til lige præcis den roman, de fortæller om.

I første sæson fortæller Jens Smørup Sørensen om "Krig og fred", Søren Ulrik Thomsen genfortæller "Kong Odipus", og Bent Haller genfortæller Thomas Manns "Trolddomsberget", mens Mathilde Walter Clark i en episode i tredje sæson af "Klassikere genfortalt" kaster sig over Henrik Pontoppidans "Lykke-Per".

Også Radio4 har flere bud på litteraturformidling, herunder programmet "Mellem linjerne", som også kan hentes som podcast. I "Mellem linjerne" fortæller aktuelle forfattere om den proces og det researcharbejde, der ligger forud for den endelige bogudgivelse.

Forfatter Carsten Jensen fortæller i en episode om sit arbejde med "Vi, de druknede", hvor forarbejdet blandt andet involverede, at han nærmest flyttede ind på Marstal Søfartsmuseum på Ærø og fik adgang til lokalbefolkningens fortællinger.

I et andet afsnit fortæller journalist og forfatter Puk Damsgård om sit arbejde med bogen "Arabica", der har fået hende til at sejle 4800 sømil med et containerskib til det krigshærgede land Yemen.

I en anden afdeling af den store podcast-verden findes litteratur-podcasten "Børnebogspodcast", hvor børnebibliotekaren Julie Andrup sammen med skiftende gæster taler om aktuelle børnebøger og hjælper forældre, der savner inspiration til højt læsning

og bøger, deres børn selv kan læse, på vej.

Der findes også en lang række andre litteratur-podcasts, både danske og engelsksprogede. I sidstnævnte kategori finder man for eksempel podcasten "How to proceed", hvor den norske forfatter Linn Ullmann (der er datter af Ingmar Bergman og Liv Ullmann) taler med "nogle af verdens mest spændende litterære stemmer om deres bøger, deres skrivningsproces, og hvordan de ser på verden og de ting, der sker omkring dem", som det lyder i programbeskrivelsen.

I de nyeste episoder taler Liv Ullmann med den tyske forfatter Jenny Erpenbeck, den canadiske digter Moez Surani og den indiske digter Arundhati Roy, mens Ullmann i tidligere episoder blandt andet taler med skotske Ali Smith, amerikanske Terrance Hayes og amerikanske George Saunders.

Facebook

På det sociale medie Facebook findes der en lang række grupper og sider, hvor der diskuteres litteratur. Et af de steder er Litteraturklubben, der har 27.600 medlemmer og blev oprettet i 2008. Beskrivelsen af gruppen lyder:

"Formålet med litteraturklubben er at diskutere eller anbefale skønlitterære romaner. Der er intet krav til formen. Romaner som optager dig lige nu. Romaner som har gjort stort indtryk på dig. Romaner som du mener alle vi andre bare skal læse. Listen kan fortsætte i det uendelige – så hjertelig velkommen."

I et af de nyere opslag i gruppen, der er

ledsaget af et billede af forsiden på Anne Lise Marstrand-Jørgensens bog "Margrete I" og et billede af forsiden på Stefan Zweigs "Utålmodige hjerter", spørges der: "Hvis I kunne vælge én, hvilken ville I så tage?". I kommentarsporet herunder udfolder der sig så en online samtale om hver af de to bøgeres kvaliteter.

Nyere danske romaner som Helle Helles "Bob", Ida Jessens "Kaptajnen og Ann Barbara" og Stine Pilgaard's "Meter i sekundet" diskuteres også i gruppen, hvor der flittigt deles boganbefalinger.

På Facebook findes også grupper for mere smal litteratur. For eksempel den internationale gruppe for læsere af russisk litteratur, Russian Literature Appreciation Club, en gruppe for klassiker-elskere, Classic Literature Book Club, og en gruppe for dem, der har særlig interesse for japansk litteratur, kaldet Japanese Literature. Hvis man er til poesi, er der også flere grupper at finde på Facebook, for eksempel den danske gruppe Livets digte, hvor der dagligt deles digte.

Også mange forlag og biblioteker er meget aktive på Facebook, hvor de blandt andet deler videointerviews med aktuelle forfattere.

Den 20. januar er Københavns Hovedbibliotek for eksempel vært for en online Facebook-begivenhed, hvor Martin Kongstad fortæller om sin Casper Christensen-biografi, mens Herlev Bibliotek samme dato har lanceret Facebook-begivenheden "Mød Helle Helle online", hvor Helle Helle interviewes om sin nye roman, "Bob".

kort nyt

"Forførerens dagbog" bliver til skuespil

Søren Kierkegaards berømte og elskede kærlighedsdrama "Forførerens dagbog" er blevet forvandlet til et skuespil, der snart udkommer som bog. Det er filosofen og forfatteren, mag.art. Jens Staubrand, der har skrevet skuespillet over "Forførerens dagbog", der udkom i 1843 som en del af Kierkegaards hovedværk "Enten-Eller". Fortællingen om den dømoniske Johannes Forførerens forførelse af den unge pige Cordelia Wahl er omarbejdet til et skuespil i ni billeder med oplæsning og musik, samt en række scener, hvor den oplæste tekst fra dagbogen bliver gjort levende for tilskuerne. Jens Staubrand's skuespil udkommer den 8. februar på Stauer Publishing, er på 102 sider og har en vejledende udsalgspris på 250 kroner.

Opera rykker kirken ud i danske hjem

Kirketjeneren Lucy er en falden engel. Hun ønsker sig brændende at få vingerne igen og finder ud af, at en uselvisk handling er vejen frem. Den kirke, hun er ansat i, er lukningsstruet, og hun sætter sig for at redde den. Det er anslaget til Operaen i midtens familie- og børneopera "Er gud hjemme", der nu lanceres digitalt som brudstykker, alle kan synge og spille med på hjemme i stuerne. Med den digitale version vil egensteatret, der har hjemme i Holstebro, bane vejen for, at kunst og kultur kan opleves i denne tid, der ellers er lukningsstruet. "Temaet for forestillingen er yderst relevant i en tid, hvor vi spørger os selv: Er Gud hjemme? Også hvis kirkerne holder lukket," udtaler operachef Flemming Vistisen i en pressemeddelelse. Brud-

stykkerne af operaen kan opleves gratis via egensteatrets hjemmeside www.operamidt.com/interaktiv-side.

Fredericia får nyt musicalteater

Det er ikke mere end ni måneder siden, at Fredericia Teater gik konkurs, men nu åbner et nyt musicalteater i byen, oplyser Fredericia Kommune i en pressemeddelelse. Byrådet godkendte stiftelsesgrundlaget på et møde i torsdags. Byen går efter at genskabe "samme høje kunstneriske kvalitet", lyder det fra Christian Jørgensen, der er

næstformand i Kultur- og Idrætsudvalget og bestyrelsesmedlem i det nye Fredericia Musicalteater. Kommunen går efter at blive Danmarks musicalhovedstad. Planen led dog et alvorligt knæk i marts 2020, da Fredericia Teater gik konkurs, imens coronavirusen var begyndt at sætte sit aftryk i samfundet. Teatret oplyste, at det havde været tvunget til at aflyse mange forestillinger, som betød et betydeligt fald i indtægterne. Det var blandt andet musicalen "Shu-bi-dua-2.0", der blev aflyst. Forinden førte to forestillinger i København, "Prinsen af Egypten" og "Tar-

zan", til et tocifret millionunderskud for teateret i 2019. Siden da blev det også konstateret, at der var brugt mere på markedsføring, end bestyrelsen havde tilladt. Fredericia Kommune har afsat 11 millioner kroner årligt i budgettet til det nye musicalteater, der får navnet Fredericia Musicalteater. /ritzau/

Gammel Estrup får ny bestyrelsesformand

Anna von Lowzow (født i 1961) er tiltrådt som ny formand for herregårdsmuseet Gammel Estrups bestyrelse, efter at den hidtidige formand,

tidligere regionsrådsformand Bent Hansen, har valgt at forlade bestyrelsen. Det skriver Gammel Estrup – Danmarks Herregårdsmuseum i en pressemeddelelse. "Jeg interesserer mig meget for historie, og gennem mit arbejde som tv-instruktør har jeg beskæftiget mig indgående med den danske historie og de menneskeskæbner, den rummer. I kraft af min baggrund har jeg i forvejen en stor viden om de danske herregårde, som falder rigtig fint i tråd med Gammel Estrup og den historie, museet fortæller," udtaler Anna von Lowzow, der er datter af kammerherre, hofjæ-

germester Christian Alfred Vincents lensgreve Lerche-Lerchenborg og lensgrevinde Inga Tholstrup. Anna von Lowzow, der i en årrække har været menig medlem af bestyrelsen, vil arbejde for at bibeholde og udvikle interessen for Gammel Estrup samt sikre museets økonomi. "Gammel Estrup er bundskraberen, hvad angår statens tilskud til de nationale museer. Virkelig bundskraberen! Vi må derfor arbejde for, at Gammel Estrup kommer op på niveau med sammenlignelige museer i Danmark" siger den nye bestyrelsesformand.